

Ny samtalebog er lidt for let og lover lidt for meget

Anja C. Andersen er en af de tre samtalepartnere i “Det er magisk at vi er her”. Foto: Simon Klein-Knudsen/Wikimedia Commons

Signe Wolff Ravneberg
10.10.2023

SAMTALER // BOGANMELDELSE – Hvordan kan religion og videnskab sameksistere i en moderne verden præget af både nye opdagelser og gamle forestillinger? Hvad betyder det at være “i live” eller “død”, og er der en mening med det? Hvad er kærlighed? Hvad vil det sige at være menneske? Og hvorfor er vi her overhovedet?

Det er magisk, at vi er her. Af Anja C. Andersen, Pia Søtoft og Anders Kofoed.
Lindhardt & Ringhof, 307 sider. Er udkommet.

Det er alt sammen spørgsmål, som astrofysiker **Anja C. Andersen**, biolog Anders Kofoed og teolog Pia Søtoft søger at komme med nye og aktuelle perspektiver på i samtalebogen *Det er magisk at vi er her*, som for nylig udkom ved Lindhardt & Ringhof.

Konceptet er som følger: De tre anerkendte forskere – og i øvrigt alle dygtige formidlere – mødtes til tre samtalerunder à tre timers varighed med journalisten Søren Flott, hvor de hver især har fået lov til at vælge et mødested med særlig betydning for dem. Herfra bevæger samtalen sig hurtigt langt ud over de fysiske rammer og kredser i høj grad om eksistentielle spørgsmål som dem, der nævnes her i indledningen.

Der kan næppe herske tvivl om, at vi “lytter” til et meget begavet selskab. Løbende fodres man med indblik og interessante fakta, som kan være af underholdende, provokerende eller nærmest poetisk karakter, alt efter læserens standpunkt.

“Generelt er det velgørende at få diverse emner belyst fra tre så forskelligartede og kompetente perspektiver som dem, de tre forskere hver især repræsenterer

I en samtale om astrologiens betydning, for eksempel, nævner Anja C. Andersen sin forskning i stjernestøv, som på sin vis er en lille håndsrækning til de mange unge storbykvinder, der tilsyneladende er begyndt at lade deres datingliv diktere af månens og stjernernes placering:

“Vi har vist, at alle grundstofferne, som alt består af, er skabt i stjernerne, så hvis man står derude i mørket og føler sig beslægtet med det derude, forstår jeg det godt. (...) I virkeligheden kan man lidt populært sige, at vi bedriver slægtsforskning på den helt store klinge, for nogle af de grundstoffer, stjernerne skabte, blev senere til Jorden og havene og planterne og os”.

Tro og videnskab hånd i hånd

For os andre er det spændende naturvidenskabelig oplysning, som i al fald for undertegnede gør, at man tænker: Selvfølgelig kan tro og videnskab gå hånd i hånd. At vi er skabt ud fra stjernerne er, foruden den åbenlyse poetiske kvalitet, en sammenhæng, som nok kunne have dannet grundlaget for en skabelsesberetning, havde man haft den oplysning eller idé på det tidspunkt, hvor de bibelske tekster blev forfattet.

Generelt er det velgørende at få diverse emner belyst fra tre så forskelligartede og kompetente perspektiver som dem, de tre forskere hver især repræsenterer.

Om klima og bæredygtighed arbejder Anja C. Andersen på den helt store astrofysiske skala, for hvad sker der med jorden og universet under klimaforandringer, og hvordan var det alt sammen før os? Hvordan bliver det efter? Kan vi finde liv andre steder?

DET ER

OM HIMMEL OG JORD

ANJA C. ANDERSEN

MAGISK

LIV OG DØD

ANDERS KOFOED

AT VI

OG MENINGEN

PIA SØLTOFT

ER HER

MED DET HELE

LINDHARDT OG RINGHOF

Anders Kofoed deler sin indsigt om ressourcer og lukkede stofkredse, og hvordan for eksempel lysforurening er et stort problem for havskildpadder, og Pia Søltoft nuancerer og sætter emnet i en filosofisk og kristen kontekst ved at tale om morale, hovmod og dydsetik i en diskussion om, hvordan mennesket bør forholde sig til klimakrisen. Det er en spændende samtale.

De besøger også så aktuelle og betændte emner som moderne kønsteori. Her er Anders Kofoed ved "at kaste op", når han hører nogen sige, at der kun findes to biologiske køn:

"Hvad med faktisk at spørge biologerne, for så bliver svaret mere nuanceret. Der er faktisk masser af variationer, når det kommer til køn. Der findes mænd med livmodere, og der findes kvinder med testikler, fordi de har forskellige kromosomvarianter. En person kan også have DNA, der passer til det ene køn, mens deres kroppe er udformet som det andet. Jeg kan godt blive meget træt af, når mit fag bliver taget til gidsel i en debat, hvor ingen tilsyneladende ønsker at blive klogere".

Bliver ikke udfordret

En i og for sig spændende pointe, hvor Kofoed dog gør sig skyldig i selvsamme gidseltagning, som han problematiserer. Biologer er nemlig langt fra enige på dette punkt, for først må man spørge sig selv, hvordan man definerer "biologisk køn" på en almenyldig måde, altså på en måde, der ikke er antropocentrisk i sit udgangspunkt.

At skelne mellem kromosomvarianter kan for eksempel ikke bruges ved fugle, hvor fugle med ens kromosompar ofte udvikler sig til hankøn, og andre dyrearter har slet ikke kønskromosomer. Til gengæld argumenterer nogle biologer for, at hvis man i stedet definerer ud fra størrelsen på de kønsceller, et individ producerer, så kan man godt skelne binært (på et biologisk niveau) mellem "hankøn" og "hunkøn".

Nå, min pointe er, at når der selv blandt fagfæller findes argumenter både for og imod brugen af et binært biologisk kønsbegreb, og det er et emne, der er så meget oppe i tiden, så er det ærgerligt at Kofoed ikke bliver udfordret på sin udtalelse.

I stedet spores samtalen hurtigt hen på noget andet, men alligevel relateret, som handler om uddannelse og skolegang, herfra over på konspirationsteoretikere og den danske folkekirkes rolle i samfundsdebatten, alt samme i løbet af måske 600 ord.

Selv om Andersen og Søltoft måske ikke er de rette fagfolk til at begive sig ud i en biologisk diskussion om eksistensen af binære køn, kunne man sagtens have udfoldet

den videnskabsfilosofiske grundkonflikt i hvad det vil sige at “vide noget”, og hvor afgørende individets perspektiv er i skabelsen af viden.

“Der må hjertens gerne være friktion, for det er dér, man for alvor mærker betydningen og vægten af de spørgsmål, som diskuteres

Og det er i virkeligheden enormt kendetegnende for bogen: man kommer imponerende vidt omkring en lang række spændende emner, men desværre aldrig i dybden med nogen af dem. Måske fordi de tre forskere aldrig for alvor udfordrer hinanden.

Som Kofoed selv siger, i en af de små videoer der er produceret til at reklamere for bogen: “Det er jo langt fra en konfliktbog”. Øv. Jeg ville ellers gerne have oplevet hvad der kunne opstå, hvis de tillod lidt mere friktion imellem sig.

Podcast ville have været bedre

Jeg troede aldrig jeg skulle sige det, for jeg er virkelig en ivrig fortaler for det trykte medie, men: lige præcis disse samtaler kunne lige så vel have været en podcast. Havde man haft højere ambitioner for den egentlige faglige formidling, kunne det med fordel have været en samling essays eller breve, hvor forskerne fik lov til at gå i dybden med deres respektive metier i besvarelsen af samme spørgsmål. Den bog ville jeg gerne læse!

“Brødet er slået for stort op, og som læser sidder man tilbage med en følelse af at have indtaget en masse velsmagende men lidt for hurtige kulhydrater

Få steder i bogen får man nemlig et glimt af samtaleens sande potentiale, som når Pia Søltøft på kompetent og velformuleret vis udfolder Søren Kierkegaard over længere passager, hvor det virkelig bliver lærerigt. Men alt for ofte forbliver samtalen på et overfladisk niveau.

Alt i alt er det letlæst og absolut relevant faglig underholdning, som jeg er sikker på, at mange vil finde interessant. Ideen er også god – det er så befriende, når naturvidenskab og åndelighed mødes, og der må hjertens gerne være friktion, for det er dér, man for alvor mærker betydningen og vægten af de spørgsmål, som diskuteres.

Men bogen lover simpelthen for meget. Brødet er slået for stort op, og som læser sidder man tilbage med en følelse af at have indtaget en masse velmagende men lidt for hurtige kulhydrater, som ikke rigtig mætter. Jeg er i hvert fald klar til en hovedret nu.

Signe Wolff Ravneberg

Signe Wolff Ravneberg Født i 1997 og stud.scient i geografi og geoinformatik ved Københavns Universitet. Hun har sejlet på de syv verdenshave, både som elev på Skoleskibet Danmark og styrmand på bramsejlsskonnerten Activ, arbejdet på en gård ...

Modtag POV Weekend, følg os på Facebook – eller bliv medlem!

Hold dig opdateret med ugens væsentligste analyser, anmeldelser og essays i **POV Weekend** – hver fredag morgen.

Det er gratis, og du kan tilmelde dig her →

Ja tak, send mig POV Weekend

POV er et åbent og uafhængigt dansk non-profit medie.

Har du mulighed for at bidrage til vores arbejde? Bliv medlem her →

25 kr./md.

50 kr./md.

100 kr./md.

Overblik

TOPHISTORIER

SENESTE

DEBAT

PODCAST

SPONSOREREDE ARTIKLER

POV International

OM POV

REDAKTION

SKRIBENTERNE

GÆSTESKRIBENTER

SAMARBEJDSPARTNERE

DEBATREGLER